

“Het Land van Ons is de verbindende factor tussen de overheid en de universiteit Leiden”

Wij begonnen de Dag van het Bestuur met een verdieppingscollege over burgerparticipatie in de Waalse kerk. Evelien Tokens vertelde dat het bij burgerparticipatie vooral gaat om de zoektocht naar haalbaar idealisme. Haar verhaal werd in de middag getoetst in het Land van Ons in Oud Ade.

Isabella Klein

Burgerparticipatie blijft een spanningsveld door de vicieuze cirkel waar wij al ruim vijftig jaar inzitten, stelde Evelien Tonkens in haar ochtendcollege: We koesteren hoge verwachtingen, worden teleurgesteld als deze verwachtingen niet worden ingelost, vervolgens maken we een nieuw, aangepast model dat weer over gaat in te hoge verwachten en teleurstellingen. En zo blijft het doorgaan. Belangrijk om deze cirkel te doorbreken is dat de hoge verwachten worden omgezet in haalbaar idealisme.

Wederzijds respect

De vier belangrijkste onoplosbare spanningen bestaan uit: representatie, belangen, bureaucratie versus spontaniteit en macht & gezag. Representatie bestaat niet alleen uit het “Lijken op”, maar ook de route ernaar toe en het vertolken van standpunten en gevoelens. Bij Belangen heeft de overheid het algemeen belang voor ogen en kijken burgers vaak vanuit verschillende deelbelangen. Bij Bureaucratie versus Spontaniteit is de overheid gebonden aan wetten en regels en kijken de burgers vaak met een spontane, creatieve en flexibele blik naar de diverse problemen. In de uitvoering beschikt de overheid over de macht en het gezag. En uiteindelijk draait het allemaal om wederzijds respect, besloot Tonkens.

Polderlab

Na het verdieppingscollege was er een werkbezoek naar Het land van Ons, in Oud Ade. Wat een rondleiding over het mooie Land van Ons en het Polderlab zou moeten worden, viel door de regen in duigen. Na een korte blik op het land zijn we doorgegaan naar het restaurant Jachthaven 't Vennemeer, waar we onder het genot van een drankje en een stuk appeltaart dieper ingingen op het onderwerp coöperaties. Een coöperatie is een "autonome organisatie van personen die zich vrijwillig verenigen om hun gemeenschappelijke economische, sociale en culturele behoeften en ambities te behartigen door middel van een onderneming waarvan ze samen eigenaar zijn en die democratisch wordt gecontroleerd."

Samen eigenaar

Tijdens het werkbezoek kwamen drie sprekers aan het woord over hun ervaringen met coöperaties. De eerste spreker was Louis van der Meche. Louis is coördinator van het Land van Ons in Oud Ade. Hij vertelde over zijn ervaringen met een burgercoöperatie. Land van Ons is een coöperatie waaraan iedereen kan deelnemen, en waarbij het landschap van ons allemaal is. Door samen eigenaar te worden, kunnen ze zelf voor verandering zorgen en bijdragen aan herstel van landschap en biodiversiteit. Hun ambitie is groot: in 10 jaar tijd willen ze door aankopen bijdragen aan een nieuwe ecologische hoofdstructuur van 300.000 hectare, oftewel 15% van de Nederlandse landbouwgrond en hier het leven laten terugkeren.

Verschillende knoppen

De tweede spreker was Maarten Schrama. Maarten is bioloog en doceert aan de Universiteit Leiden. Tevens is hij oprichter van PolderLab Vrouw Venne. Hij vertelde over zijn ervaringen met het samenwerken tussen de universiteit, het Land van ons en de boeren. Ze gaan samen onderzoeken

hoe je veenweidegrond duurzaam beheert. Door aan verschillende knoppen te draaien en de biodiversiteit te veranderen, willen ze onderzoeken welke verschillende invloeden dit heeft op de grond en de landbouw. Eén van de belangrijkste voorwaarden daarvoor is dat het land hydrologisch isoleerbaar wordt gemaakt. Volgens Maarten is het belangrijk dat er meer bewustwording gecreëerd wordt omdat mensen in hun eigen leven te weinig verandering ervaren om in voldoende mate in actie te komen, terwijl dit wel heel erg nodig is.

Langjarig leren

De derde en tevens laatste spreker was Willem Foorthuis. Willem is lector Duurzaam Coöperatief Ondernemen aan de Hanzehogeschool Groningen. Hij vindt dat gemeentes te veel denken in projecten en veel meer vanuit een langjarige visie op innovatie voor een heel gebied moeten samenwerken. De vorm van een coöperatie, waarin de “triple helix” samen werkt en samen verdient, is daar een goede vorm voor. Die maakt het mogelijk voor alle partijen om langjarig te leren van wat werkt en wat niet werkt in de aanpak van de grote opgaves waarvoor we staan. Overheden weten vaak niet wie wat waarover te zeggen heeft. De kunst is daarom om deze partijen samen te brengen, zoals in het Land van Ons, dat de verbindende factor vormt tussen de overheid en de universiteit.

Er was veel interactie tijdens de sessie en alle deelnemers kregen de kans om ook hun verhaal te delen, vragen te stellen en in discussie te gaan. Ondanks de regen en de misgelopen rondleiding hebben wij allemaal een goed beeld gekregen van wat er speelt op het Land van Ons.